Raadsvoordracht

Onderwerp:	**Transitievisie Warmte voor de gemeente Diemen**
Datum:	12 oktober 2021
Portefeuillehouder:	Matthijs Sikkes-van den Berg
Team:	Ruimtelijk Beleid
Steller:	M. Schmid
	+31 203144719
	Markus.Schmid@diemen.nl

Gevraagde beslissing
Het vaststellen van de Transitievisie Warmte voor de gemeente Diemen.

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis
De gebouwde omgeving draagt door het gebruik van aardgas substantieel bij de huidige uitstoot van broeikasgassen. In 2020 was dit ongeveer 13% van de totale uitstoot van broeikasgassen in Nederland. Daarom werd in het nationale Klimaatakkoord (2019) afgesproken dat vanaf 2050 alle gebouwen in Nederland duurzaam moeten worden verwarmd. Om dit doel te bereiken stellen alle gemeenten uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte op. De TVW laat zien hoe de buurten en wijken van het aardgas kunnen worden afgehaald. Voor inwoners, bedrijven en organisaties wordt inzichtelijk wat dit betekent voor hun gebouwen, woningen of bedrijven.
Daarnaast heeft Diemen de doelstelling om in 2040 fossiel onafhankelijk te zijn. Dit is in vastgelegd in de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 en betekent dat vanaf dan alleen nog duurzame energie mag worden gebruikt.

Concrete aanleiding
De afgelopen maanden is de energetische situatie van de Diemer buurten en wijken in kaart gebracht. Er is bijvoorbeeld geïnventariseerd hoe woningen op dit moment zijn geïsoleerd. Daarnaast werd gewerkt aan een visie; een vooruitblik op de stappen die gezamenlijk zullen moeten gaan zetten. De visie beschrijft wat we samen kunnen doen, welke opties er zijn, wat dit betekent voor onze inwoners en wat de rol van de gemeente is. En ook wat inwoners nú al zelf kunnen oppakken.
Dit alles is nu samengevat in de Transitievisie Warmte die nu ter vaststelling wordt aangeboden.

Toelichting

Inhoud van de voordracht
De warmtetransitie is niet alleen een technische, maar ook een maatschappelijke opgave. De overgang naar een aardgasvrije samenleving gaat ook over kosten en keuzevrijheid. Om over te stappen naar aardgasvrij moeten gebouwen worden aangepast. Veel van deze gebouwen zijn in bezit van onze inwoners. De gemeente wil en kan inwoners niet dwingen aanpassingen te doen in hun woning. Bij het verduurzamen van een woning of gebouw maakt elke eigenaar een eigen afweging. De gemeente begeleidt dit proces en vult haar rol als regisseur van de warmtetransitie op verschillende manieren in. Afhankelijk van de situatie kan dit een ondersteunende, faciliterende of een meer directieve rol zijn.

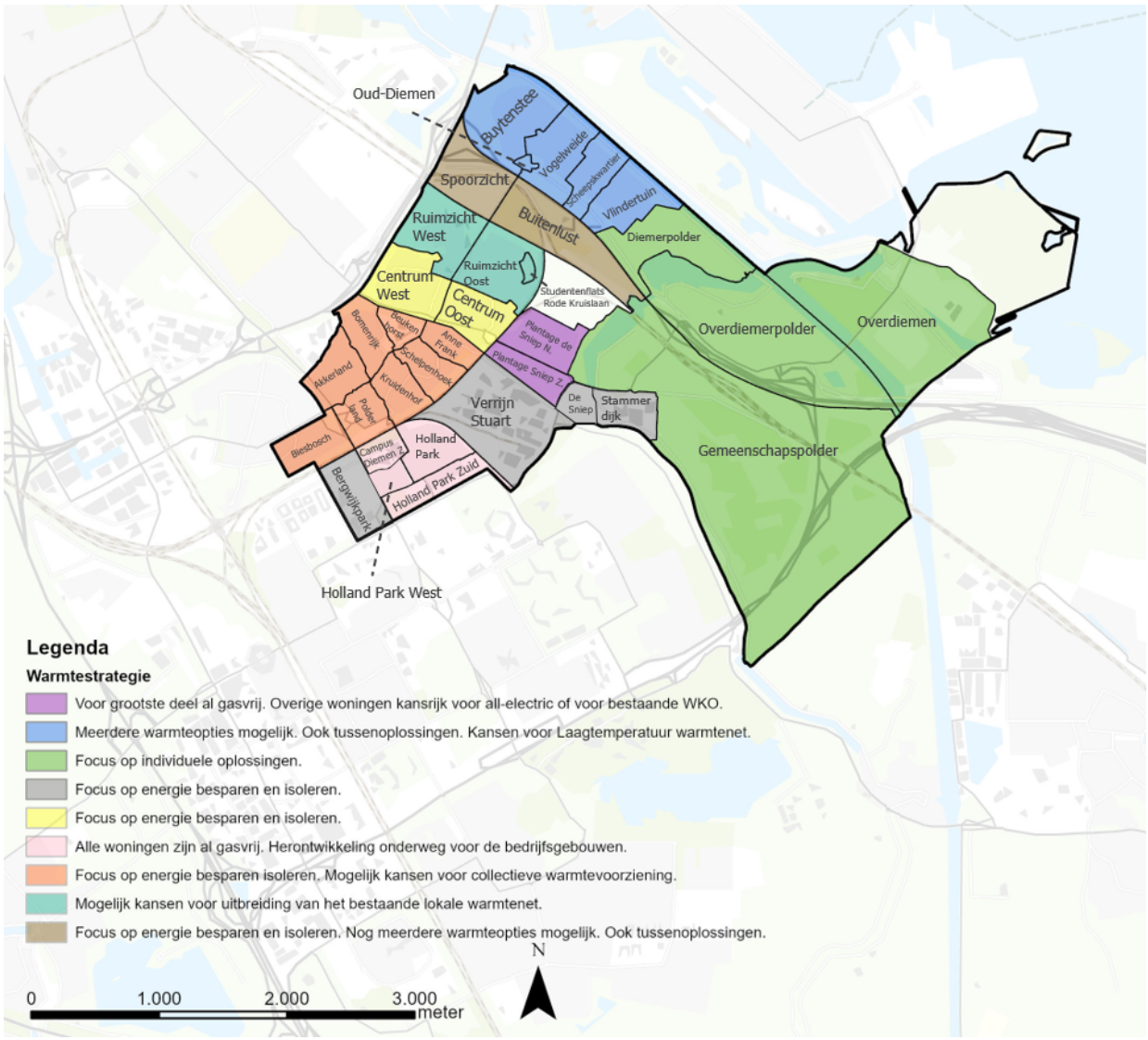
Om goede keuzes te kunnen maken die bijdragen aan een duurzame leefomgeving zijn in de visie de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- We zetten ons in om de kosten van de overgang zoveel mogelijk te beperken en hechten groot belang aan de betaalbaarheid voor iedereen.
- We doen het zoveel mogelijk samen.
- We werken stap-voor-stap.
- We maken keuzes waar we later geen spijt van krijgen.
- Bij het onderzoeken van collectieve warmteoplossingen kijken we kritisch naar de duurzaamheid van de warmtebron.
- Binnen de grenzen van wat wettelijk mogelijk is gaat de gemeente Diemen het gebruik van houtige biomassa als brandstof tegen.[1]
- Individuele pelletketels of houtkachels bieden geen wenselijke oplossing.
- Wanneer de beschikbaarheid van groengas en waterstof verbetert zal de gemeente ook deze technieken betrekken bij onderzoeken.
- De hybride warmtepomp wordt als tussentijdse oplossing verwelkomd.
- De afweging voor een warmte-infrastructuur moet in samenhang gemaakt worden met de behoefte aan koeling.
- Er wordt zodanig geïsoleerd, verbouwd en ingericht dat dit bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden.
- Waar mogelijk geven we installaties met natuurlijke koudemiddelen de voorkeur boven installaties met freonen en HFK's (fluorkoolwaterstoffen).

[1] De mogelijke bouw van een biomassacentrale heeft op 2 juli 2020 ertoe geleid dat de gemeenteraad een motie heeft aangenomen waarin het college wordt verzocht om te onderzoeken of het weren van een warmtenet gekoppeld aan een warmtebron op houtige biomassa juridisch houdbaar en praktisch uitvoerbaar is. In een aparte nota gaat het college hier nader op in. Deze nota gaat samen met dit voorstel naar de raad.

Kansenkaart Diemen

Op de kaart hieronder ziet u welke kansen we zien in de verschillende delen van de gemeente Diemen
.

Argumenten en keuzemogelijkheden

- Er zijn tal van mogelijkheden om vanaf 2022 aan de slag te gaan. De voorliggende Transitievisie Warmte maakt inzichtelijk welke kansen we zien voor het gasvrij maken van de Diemer buurten en wijken en biedt een opening voor het gesprek hierover. De gemeente maakt bewust nog geen keuze of prioritering. De vraag wáár er gestart kan worden met een concreet project, wáár we als eerste 'de buurt in gaan', voor welke wijk we een eerste wijkuitvoeringsplan gaan ontwikkelen, willen we namelijk in de eerste helft van 2022 met onze inwoners, ondernemers en diverse betrokken organisaties gaan bespreken. Zo doen we recht aan ons belangrijkste uitgangspunt; we doen het sámen.
- Er wordt de komende decennia veel verwacht van de samenleving. Om als gemeente de regierol van de warmtetransitie geloofwaardig in te kunnen vullen, is het van groot belang dat de gemeente het goede voorbeeld geeft. Dit betekent dat de gemeente vaart maakt met het gasvrij maken van de eigen gebouwen.

Gevolgen en risico's

Financieel

De gemeente Diemen heeft in de begroting van 2022 een post van € 100.000,- vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid opgenomen voor extra inzet op de energietransitie. Daarnaast is in de begroting van 2022 één formatieplaats voor één jaar opgenomen vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid voor het starten met de wijkgerichte aanpak.

Om de uitvoering van het lopende klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten is er in de Miljoenennota 2022 €72,5 mln. toegevoegd aan de begroting van BZK als overbrugging voor de uitvoeringskosten van decentrale overheden. Dit geld is onder andere beschikbaar gemaakt voor de Regionale Energiestrategie (RES), uitvoeringsplannen in het kader van de warmtetransitie, energieloketten en plaatsing van extra laadpalen. Als dit overbruggingsbudget voor 2022 daadwerkelijk wordt toegekend zouden hiermee de gemeentelijke kosten voor de energietransitie in 2022 (al dan niet geheel) kunnen worden betaald. De in de begroting opgenomen bedragen hiervoor kunnen dan (al dan niet geheel) terug vloeien naar de bestemmingsreserve duurzaamheid.
Voor een meer structurele financiering van de uitvoeringskosten voor de energietransitie bij decentrale overheden na 2022 is het wachten op een nieuw kabinet.

Juridisch

De Transitievisie Warmte heeft geen juridische status. Gelet op het belang van een goede borging van de positie van bewoners en belanghebbenden adviseert minister Ollongren in een brief van januari 2021[2] om plannen die volgen uit de Transitievisie Warmte vorm te geven als een (wettelijk geregeld) programma uit de Omgevingswet. Daarmee wordt gewaarborgd dat de gemeente, onder andere door toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen in een vroegtijdig stadium betrekt bij de voorbereiding, zoals gebruikelijk is bij vergelijkbare overheidsbesluiten.
De Omgevingswet treedt naar verwachting in werking op 1 juli 2022. In de verdere uitwerking van de Transitievisie Warmte zal worden bezien welke inzet van wettelijke instrumenten nodig is.

Duurzaamheid

De Transitievisie Warmte is onderdeel van het programma Duurzame samenleving, een van de pijlers van de Duurzaamheidsagenda 2020-2025.

Andere risico's?

n.v.t.

Wat merkt de burger van de te nemen beslissing?

De warmtetransitie gaat iedereen raken: inwoners, bedrijven, woningcorporaties, netbeheerders en de gemeente zelf. Er is niet één partij met alle middelen om de transitie uit te voeren. De gemeente heeft de regierol maar moet daarbij nauw samenwerken met inwoners, bedrijven, de verschillende woningcorporaties en andere betrokkenen. De gemeente faciliteert en ondersteunt waar mogelijk bij het verduurzamen van gebouwen. Inwoners en andere betrokkenen worden opgeroepen om deel te nemen aan activiteiten. Er wordt gecommuniceerd over onderzoeken, informatie, collectieve inkoopacties en webinars.

---

[2] Brief minister Ollongren, januari 2021: https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-binnenlandse-zaken-en-koninkrijksrelaties/documenten/brieven/2021/01/12/stand-van-zaken-klimaatakkoord-gebouwde-omgeving

Bijzondere aandacht geeft de gemeente hierbij aan het voorkomen en bestrijden van energiearmoede. Hiervoor wordt bijvoorbeeld een programma met energiecoaches opgezet en worden cadeaubonnen voor kleine energiebesparende maatregelen uitgedeeld. Diemen is ook bestuurlijk trekker van het energiearmoede-project van de Metropoolregio Amsterdam.

Adviesraden
n.v.t.

Opmerkingen over de uitvoering

Communicatie
Er is bij de start van het traject een speciale website ingericht (diemen.nl/gasvrij) en geïnteresseerden zijn via alle mogelijke kanalen, waaronder ook een digitale 'energie-nieuwsbrief', op de hoogte gehouden van belangrijke gebeurtenissen.
Als de Transitievisie Warmte is vastgesteld begint een nieuwe fase waarin de communicatie zich meer zal richten op het bereiken van inwoners, bedrijven en organisaties binnen bepaalde buurten en wijken.
De gemeente Diemen gaat een 'Transitievisie Warmte-tool' inrichten op de website van het Regionaal Energieloket. Hierop kunnen inwoners hun postcode en huisnummer invoeren en krijgen zij te zien welke informatie over hun buurt beschikbaar is.

Participatie
Tijdens het opstellen van deze visie waren inwoners en andere belangrijke stakeholders op meerdere momenten betrokken bij het proces. Direct bij begin van het traject werden alle Diemenaren geïnformeerd met een gemeentebrief waarin ook werd opgeroepen om mee te doen aan een bewonersonderzoek. Er zijn daarnaast meerdere stakeholdersessies en twee informatieavonden georganiseerd. Dit alles wordt nader toegelicht in hoofdstuk 3 van de Transitievisie Warmte.

De gemeente zal de komende tijd, nadat de Transitievisie Warmte is vastgesteld, gesprekken voeren om samen met inwoners, bedrijven en andere betrokkenen te komen tot uitvoeringsplannen die voor alle partijen haalbaar en betaalbaar zijn. Het gaat erom dat de warmteplannen urgentie krijgen en dat er betrokkenheid ontstaat van onze inwoners en andere stakeholders. De gemeente nodigt de partijen uit om samen plannen te ontwikkelen en biedt hierbij veel ruimte voor initiatieven. Het kan gaan over grootschalige of een kleinschalige plannen, startend in een straat, een wijk of buurt of bij een woningcorporatie, netbeheerder of vanuit de gemeente.

Projectmatig
n.v.t.

Bijlagen

- Transitievisie Warmte inclusief Bijlagen A t/m D
- Bijlage E bevat de uitkomsten van het bewonersonderzoek en wordt apart bij de stukken gevoegd.

Burgemeester en wethouders van Diemen,
de secretaris,
T. Kemper

de burgemeester,
E. Boog

Gemeente Diemen

Raadsbesluit

Onderwerp:

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op
de voordracht van het college d.d. 12 oktober 2021,

Besluit
het vaststellen van de Diemer Transitievisie Warmte voor de gemeente Diemen.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 25 november 2021,

De voorzitter, De griffier,